

NINCS VESZÉLYBEN A CSARNA-VÖLGY!

Erdészeti szakmai szervezetek közleménye

2012. május 10.

Az elmúlt hetek sajtója széles körben foglalkozott a Börzsöny északi részén lévő kemencei Csarna-völgyben tervezett természetkezelés ügyével.

A jogszabályok alapján folytatott erdőtervezés során, a szakmai szervezetek nem jutottak egyetértésre a terület erdeinek kezeléséről. Az ügy a vidékfejlesztési miniszter kezébe került.

A döntés befolyásolása céljával természetvédelmi civil szervezetek sajtókampányt indítottak és petíciót juttattak el a miniszterhez. Az interneten olvasható, és széles körben terjesztett anyag számos tárgyi tévedést, szakmai pontatlanságot és hangulatkeltésre alkalmas megállapítást tartalmaz. A nyilvánosság és a döntéshozók tisztánlátását az ország több ezer szakemberét tömörítő szakmai civil szervezetek, az Országos Erdészeti Egyesület, a Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség és a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége az alábbi szakmai tények bemutatásával kívánja segíteni.

Az erdőtervezés folyamata biztosítja Magyarországon az erdőterületek közérdeket szolgáló fenntartható kezelését, fórumot és lehetőséget teremt az erdőkkel kapcsolatos természetvédelmi, közjóléti és gazdasági igények összehangolására.

A Csarna-völgy javarészt fokozottan védett erdeinek kezelése kérdésében az erdőtervet készítő erdészeti hatóság és a tervet megvalósító erdőgazdálkodó szakmai álláspontja megegyezik. Eszerint, a három évszázados erdészeti kezeléssel érintett terület egy részén a fő cél a változatosabb szerkezetű és koreloszlású, nagyobb ökológiai értékű erdőállapot elérése – ahogy ezt az erdőterv az örökerdőt célzó rendeltetéssel is kifejezi. Ezt a folyamatos erdőborítást eredményező, finom léptékű és kismértékű beavatkozások sorozatával lehet elősegíteni, melyek a természetes folyamatokat mintázva, felgyorsítva, az életközösség állapotát, a területet használó fajok élőhelyi feltételeit javítják.

Ettől eltér a Nemzeti Park Igazgatóság, és hozzá csatlakozva több zöld civil szervezet véleménye. Képviselőik szerint a kívánatos cél a völgy teljes érintetlensége.

Az erdőtervezés rögzítette a természetkezelési célú beavatkozásokra vonatkozó szakmai álláspontját, de annak elfogadását a Nemzeti Park vétója egyelőre megakadályozta. Ezért került a Vidékfejlesztési Minisztériumba a döntés feladata.

A jogszabályoknak megfelelően előkészített döntés előtt, néhány, a természetvédelem területén ismert civil szervezet sajtókampányt indított a döntéshozók befolyásolására.

Az országos kampány túlnőtt a higgadt szakszerűség keretein. A lakosság megszólítását célzó leegyszerűsített érvelésével a természetközeli erdőgazdálkodást alaptalanul lejárató híreket generált.

Az elindított sajtóanyag nyomán megjelent hírek a háromszáz évig gazdálkodással érintett erdőtümböt az ország utolsó ősvadonának, a legkorszerűbb szakmai elvek és jogszabályok által követendőnek tartott erdőkezelési módszereket pedig erdőirtásnak igyekeznek beállítani.

Egyértelmű tévedés az egykorú, elegyetlen állományokat folyamatos erdőborítással változatos szerkezetűvé átalakító, természetközeli erdőkezelést csupán gazdasági célú faanyagtermelésként bemutatni. Az erdészet szakmai eszköztára ma már számos, a természetességet fokozó lehetőséget kínál. A

félrevezető sajtóhírekkel ellentétben nem csak végletekben – tarvágásban vagy teljes érintetlenségben – gondolkodhatunk, hanem többféle, kifinomult és kíméletes módszer áll rendelkezésünkre.

A tervezett volumen miatt is hamis a gazdasági nyereség előtérbe állítása. A sajtóban megjelent, ismeretünk szerint túlzó mennyiségi adatok alapján is kiszámítható, hogy alkalmanként és hektáronként legfeljebb néhány fa kivágásáról van szó – mindez a stabil, többkorú, szintezett, több őshonos fafajból álló erdőszerkezethez vezető folyamatok elősegítéseként.

Az állami erdőgazdálkodó, mint az erdők természetességéért is felelős vagyonkezelő feladata nem más, mint a gondjaira bízott erdők közcélú kezelése. Megalapozottan képviseli, hogy az átgondolt beavatkozás, és nem a magára hagyás a felelős természetkezelés.

Téves az állítás, miszerint az elmúlt harminc évben ne zajlottak volna erdészeti munkák, köztük fakitermelések a területen – számos, a hatóságok által jóváhagyott beavatkozásra került sor. Emellett jelentős természetes bolygatások - széldöntések, árvizek - érték a völgyet és számottevő turistaforgalom érinti azt.

Az érvként felsorolt, a zöld szervezetek véleménye szerint teljes háborítatlanságot igénylő, fokozottan védett fajok borszőnyi elterjedése e körülmények mellett növekedett meg örömdetesen. A sajtóban kiemelt fajok dokumentáltan növekvő egyedszámban, és korántsem csupán a Csarna-völgyben fordulnak elő. A hiúz jelenléte a hegység számos részén bizonyított, a fekete gólya fészkel a nem védett területeken is. Az erdőtervek már 2600 hektáron rögzítik a fehérhátú harkály élőhelyét és a kapcsolódó korlátozást. E terület évről-évre nő, a faj a kezelt erdőkben dinamikusan szaporodik.

Szakmailag indokolt a várható klímaváltozásra a mindent magára hagyó természetvédelmi filozófia helyett a tudatos emberi beavatkozásra is építő természetkezeléssel felkészülni.

A Csarna-völgyi erdők jelenleg egykorú, egy fafajból álló részeinek hosszú távú túlélését a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás képessége teszi lehetővé. Ezt is szolgálnák a tervezett beavatkozások.

A völgy megközelíthetőségének teljes tiltása indokolatlan, hiszen meglevő utakról beszélhetünk, érdemben nem kell újat építeni. Ezekre nem csak az erdőkezelés és a vadlétszám szabályozása során van általában nagy szükség - egy esetleges természeti katasztrófa (tűz, árvíz, széldöntés), vagy baleset bekövetkezésekor így lehetne megközelíteni a Csarna-völgyet.

Álláspontunk szerint, az erdőrezervátumok magterületén kívül nem indokolt tiltani az erdőszerkezetet kedvezőbb irányba segítő beavatkozásokat, kezelési kísérleteket, amivel sokat tehetnénk az érintett erdők természetességi állapotának, ökológiai értékének további javulásáért.

Törvényesen előkészített döntési folyamatokba beavatkozó, csoportérdekek szerint felszított sajtókampányok helyett, referenciákkal alátámasztott szakmai érveléssel volna kívánatos segíteni a természetkezelés ügyét. A hazai erdők ökológiai rendszereit felelősen fenntartani és fejleszteni nem egyedi akciókkal, hanem jól átgondolt, az érintettekkel megvitatott és végül konszenzussal elfogadott átfogó tervek, elképzelések mentén lehet.

Budapest, 2012. május 10.

Országos Erdészeti Egyesület

Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség

Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége